

¹Odsjek za kliničku imunologiju i reumatologiju ♦ Klinika za unutarnje bolesti

Klinički bolnički centar Split ♦ Šoltanska 1 ♦ 21000 Split

²Odjel za nefrologiju i dijalizu ♦ Klinika za unutarnje bolesti

Klinički bolnički centar Split ♦ Šoltanska 1 ♦ 21000 Split

**TOPOIZOMERAZA I - SEROLOŠKI MARKER PROGRESIJE
KONTRAKTURA ZGLOBOVA RUČJA U BOLESNIKA SA SISTEMSKOM SKLEROZOM**

**TOPOISOMERASE I - SEROLOGICAL MARKER OF DIGITAL JOINT
CONTRACTURES PROGRESSION IN SYSTEMIC SCLEROSIS PATIENTS**

Mislav Radić¹ ♦ Dušanka Martinović Kaliterna¹ ♦ Dragan Ljutić²

Uočeno je da su protutijela na topoizomerazu I jela su predskazatelj plućne fibroze i promjena na krv-
gotovo specifična za sistemsku sklerozu. Ova protuti- nim žilama.

Fleksijske kontrakture metakarpofalangealnog i proksimalnog interfalangealnog zgloba su potvrđene kao biljeg aktivne sistemske skleroze. Cilj ove prospektivne studije je utvrditi moguću povezanost razine protutijela na topoizomerazu I i prethodno navedenih fleksijskih kontraktura.

Trideset ispitanika s aktivnom bolešću prema revidiranim kriterijima Američkog reumatološkog društva su uključeni u ovo istraživanje. Težinu zglobnih promjena smo određivali pasivnom fleksijom proksimalnog interfalangealnog zgloba uz hiperekstenziju metakarpofalangealnog zgloba. Zglobne promjene smo podijelili u četiri skupine: normalna (normalna fleksija proksimalnog interfalangealnog zgloba), blage (fleksija proksimalnog interfalangealnog zgloba 60 do 80 kutnih stupnjeva), umjerene (fleksija proksimalnog interfalangealnog zgloba 20 do 59 kutnih stupnjeva) i teške (fleksija proksimalnog interfalangealnog manja od 20 kutnih stupnjeva ili fleksijska kontraktura metakarpofalangealnog zgloba uz ulceracije prstiju ručja). Goniometrijska mjerenja zglobova su rađena sustavno. Za određivanje protutijela na topoizomerazu I korištena je enzimski vezana imunoapsorpcijska metoda. Svakom ispitaniku su tijekom ovog dvogodišnjeg istraživanja učinjena tri mjerenja.

U prvom mjerenju srednja vrijednost protutijela na topoizomerazu I je bila $141,3 \pm 50,9$ jedinica po mililitru, $46,1 \pm 20,9$ jedinica po mililitru, $26,0 \pm 21,6$ jedinica po mililitru i $8,3 \pm 7,4$ jedinica po mililitru u bolesnika s teškim, umjerenim, blagim zglobnim promjenama i bez zglobnih promjena, kako slijedi. Postoji statistički značajna razlika u razini protutijela na topoizomerazu I između bolesnika bez zglobnih promjena i s umjerenim zglobnim promjenama, a također i između bolesnika bez zglobnih promjena i s teškim

zglobnim promjenama ($p < 0,05$). U drugom mjerenju srednja vrijednost protutijela na topoizomerazu I je bila $112,0 \pm 4,8$ jedinica po mililitru, $46,1 \pm 19,1$ jedinica po mililitru, $20,6 \pm 10,1$ jedinica po mililitru i $10,3 \pm 5,5$ jedinica po mililitru u ispitanika s teškim, umjerenim, blagim zglobnim promjenama i bez zglobnih promjena, kako slijedi. Postoji statistički značajna razlika u razini protutijela na topoizomerazu I između bolesnika bez zglobnih promjena i s umjerenim zglobnim promjenama, a također i između bolesnika bez zglobnih promjena i s teškim zglobnim promjenama ($p < 0,05$). U trećem mjerenju srednja vrijednost protutijela na topoizomerazu I je bila $108,6 \pm 3,1$ jedinica po mililitru, $44,9 \pm 16,5$ jedinica po mililitru, $22,7 \pm 9,8$ jedinica po mililitru i $11,1 \pm 5,3$ jedinica po mililitru u bolesnika s teškim, umjerenim, blagim zglobnim promjenama i bez zglobnih promjena, kako slijedi. Postoji statistički značajna razlika u razini protutijela na topoizomerazu I između bolesnika bez zglobnih promjena i s umjerenim zglobnim promjenama, a također i između bolesnika bez zglobnih promjena i s teškim zglobnim promjenama ($p < 0,05$). Bolesnici s niskim vrijednostima protutijela na topoizomerazu I (< 15 jedinica po mililitru) su bili u pravilu oni bez zglobnih promjena metakarpofalangealnih i proksimalnih interfalangealnih zglobova odnosno s blagom zahvaćenošću ovih zglobova.

Rezultati prospektivnog istraživanja prikupljeni i raspravljani u ovoj studiji su pokazali da u praćenih bolesnika sa sistemskom sklerozom postoji nedvojbeno pozitivna korelacija između razine protutijela na topoizomerazu I u serumu i težine fleksijskih kontraktura metakarpofalangealnih i proksimalnih interfalangealnih zglobova.

Ključne riječi: sistemska skleroza, protutijela na topoizomerazu I, kontrakture